

מיתובי לרב ולרבי יוחנן: תניא: שני עצמות של מת, ועליהן שני חצאי זיתים של בשר מהמת, על כל עצם חצי זית, והכנים ראשיהן השניים של העצמות [את הצד של העצמות שאין עליהם בשר] לבית, והבית מאהיל עליהן, הרי הבית טמא.

ואף על פי שעצם מהמת אינו מטמא באהל, [אלא רק במגע ובמשא], מכל מקום נטמא הבית באהל, לפי שהעצם שנכנס לבית הוא שומר או יד לבשר שבראש השני של העצם, [הואיל וגם לטומאת מת יש דין יד

מהם.

ובדברי התוספות יש חידוש, דאף שהיד משמשת אחיזה רק לכזית, מכל מקום כאשר יגע השרץ ביד, כל הכביצה יטמא ממנו, אף שאינו משמש יד להם, וכתב המקדש דוד [מד ד] להוכיח מכאן, שהטומאה נכנסת לאוכל על ידי שני דיני חיבור, עיי"ש.

שכל הכביצה יקבל טומאה, [ומה שכתב שם בדעת רש"י שלא כן, אלא צריך שכל הכביצה יקבל טומאה, צריך ביאור, וכמו שכבר הוכיח הקובץ שיעורים פסחים אות קפה, שלכולי עלמא אין צריך שכל הכביצה יקבל טומאה]. ולכן צריך לומר בסברת התוספות, שהם הבינו לסברא פשוטה, שדבר שאינו נחשב חיבור לגבי שיטמא אחד מהשני, אינו עושה חשיבות לגבי שיעור כביצה.

ובדעת רש"י שכתב שמדובר באופן שהכזית היה עם אוכלים אחרים, ולא כתב שהם מחוברים, מבואר דסגי במה שהם נוגעים אחד בשני בשביל שיחשב שיש כאן כביצה, וצריך עיון מכל הקושיות שהקשו תוספות, שלא די בנגיעה אלא צריך חיבור? ותירץ הלב אריה, שאמנם על ידי נגיעה בלבד אינם נחשבים מחוברים לגבי שאם נגעה טומאה באחד מהם שאין השניים טמאים, מכל מקום לגבי שיעור כביצה די כמה שיש כאן כביצה שנוגעים זה בזה. וביאור הדבר, דשיעור כביצה אינו שיעור בקבלת הטומאה, שצריך שיהיה כאן כביצה שנטמא מהשרץ, אלא זהו שיעור בחשיבות של האוכל, שאין האוכל חשוב לקבל טומאה עד שיהא בו כביצה, ולזה די בכביצה שנוגעים זה בזה, שיש כאן אוכל חשוב.

וכתב הלב אריה, שרש"י ותוספות נחלקו במחלוקת הרמב"ם והראב"ד [טומאת אוכלים פ"ו הי"ז], דבמסכת טהרות פ"ח מ"ח נחלקו רבי דוסא וחכמים האם אוכל פרוד [שני חצאי כביצה] מטמא אחרים או לא, וקיי"ל כחכמים שהוא מטמא אחרים, דעת הרמב"ם שהוא מטמא דוקא באופן שהם מחוברים, שהם נעשו גוש אחד, אלא שבזה מהני גם חיבור על ידי אדם, ובזה הוא נחשב לאוכל פרוד, לפי שבעלמא לא מהני חיבור על ידי אדם. דעת הראב"ד דסגי אף בנוגעים זה בזה, ואין צריך חיבור ממש. ודעת הגר"א דאף נגיעה אין צריך, אלא שאם שני חצאי כביצה נגעו בזמן אחד באוכל טהור הרי הוא נטמא. ובזה נחלקו גם רש"י ותוספות כאן, האם לגבי לקבל טומאה די בנגיעה או דבעי חיבור ממש. וראה ברש"ש שכתב, שלפי דעת הראב"ד והגר"א היה מקום לתרץ את קושית רש"י ותוספות שמדובר לגבי לטמאות אחרים, דבזה אין צריך חיבור, וכן כתב החזון איש [טבול יום ד ד], דהתוספות שלא תירצו כן סוברים כהרמב"ם, שצריך חיבור

ובפשטות התוספות שדימו את הנידונים זה משום שהם סוברים ששיעור כביצה הוא שיעור בקבלת הטומאה, ולכן אם אינם נחשבים חיבור לגבי שהאחד יטמא מהשני, אינם נחשבים חיבור לגבי שיעור כביצה. אך הקהלות יעקב [טהרות סימן לח] הוכיח בדעת תוספות ששיעור כביצה לקבל טומאה הוא שיעור בחשיבות, ואין צריך